

מבקר המדינה
דו"ח שנת

ענף

דו"ח שנתי 32 של מבקר המדינה

מבקר המדינה

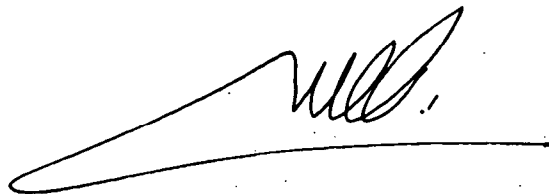
דו"ח שנת 32

לשנת 1981 ולחשבונות
שנת הכספים 1980

זה שלושים ושתיים שנה מלווה הדו"ח השנתי של מבקר המדינה את צמיחתו, גיבושו והתקדמותו של המינהל הציבורי במדינת ישראל, תוך הצבעה, כנדרש בחוק, על נקודות התורפה שבו. אף דו"ח זה כקודמיו, בסוקרו את הליקויים — מהם חמורים יותר ומהם חמורים פחות — בתחום הארגון, הניהול, הכספים של משק המדינה והשירותים לאזרח, משקף הוא — אם במישרין ואם בעקיפין — גם את דרכי התמודדותו של המינהל עם הבעיות הקשות והמיוחדות, שבפתרון התלבטה מדינתנו בתקופה הנסקרת; הקורבנות שהקריבה למען השלום מתוך ציפיה לביסוסו והרחבתו ולשגשוג חומרי והתחדשות רוחנית שיבואו בעקבותיו, בד בבד עם ההכרח להוסיף לשאת בעול בטחוני שאין לו אח ורע בעולם. הנטל הכלכלי הכרוך בכל אלה, ולצידו המאמץ לשמור על רמת חייו של האזרח ואף להעלותה, התבטאו באינפלציה דוהרת ובמאמצים למצוא דרכים, לעיתים מתוחכמות, לנטרלה. אלא שדוקא התמודדות קשה זו במצב הנתון מחייבת יתר הקפדה על נהלים תקינים למניעת בזבז ועל חיסכון במערכת המינהל הציבורי. קצב האינפלציה לא זו בלבד שאינו צריך לערער את עקרונות התיקצוב, כי אם להיפך, יש בו כדי להדגיש את חשיבותו של תקציב המדינה — תכנונו כהלכה ובעוד מועד, וביצועו תוך שימת לב נאותה לכל פרט בעריכת הסדרים פיננסיים, שיחייבו הוצאה תקציבית בעתיד.

עם כניסתי לתפקיד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור בינואר 1982, מצאתי סגל עובדים מסור, בעל רמה מקצועית ונסיון עשיר, האמון על מסורת, שאת עיקריה קבעו קודמי — מבקר המדינה הראשון ד"ר מוזס ז"ל וממשיכו ד"ר י. נבנצל יבדלח"א, שהגדירו את הביקורת כהעמדת המציאות מול נורמות של חוקיות, סדירות, חיסכון, יעילות וטוהר מידות, ואת מימצאי הביקורת כסטייה מנורמות אלה. הנורמות המשפטיות נקבעות בחוק, מה שאין כן הנורמות בשאר התחומים; שכן בהתוויית קווי הביקורת לגביהם, נועד תפקיד חשוב לשכל הישר, לנסיון חיים ולעקרונות המוסר האישי והציבורי.

דו"ח זה הוכן בהתאם למסורת המשרד, ומתכונתו נתגבשה עוד בתקופתו של ד"ר נבנצל. הדו"ח כולל המלצות לא מעטות לשיפור המינהל הציבורי, מפורטים בו מקרים רבים שבהם נאו על תיקונם ליקויים שדווח עליהם בעבר. ואולם רבים הם גם הליקויים שלא תוקנו, ביניהם מספר ניכר של ליקויים שהמבקר התריע עליהם בעבר. הכרח הוא לבער את תופעת הליקויים החוזרים ונשנים, כדי שלא יהפכו לתופעת קבע במינהל הציבורי, ומן הראוי שהרשות המבצעת תיתן את מלוא הדעת על כך.

יחזק טוניק
מבקר המדינה

תוכן העניינים

3 פעולות מבקר המדינה ומשרדו בתקופת הדין וחשבון

ממצאי הביקורת

פרק ראשון — האוצר

9	תקציב המדינה לשנת הכספים 1980 וביצועו
9	חוק התקציב וההרשאה הכוללת להוצאה
14	ההוצאה למעשה
21	ההכנסה
23	סיכום ביצוע התקציב
	ממצאים מפורטים בדבר תיקצוב, ביצוע התקציב והרישום
24	דו"ח האוצר
	דו"ח על מאזן זכויותיה והתחייבויותיה של המדינה
30	ליום 31.3.1981
32	זכויות והתחייבויות מוניטאריות שוטפות
32	זכויות מוניטאריות שוטפות
36	התחייבויות מוניטאריות שוטפות
41	זכויות אחרות של המדינה
41	הלוואות
46	השקעה במניות
49	מימון ביניים לבנייה על ידי משרד הבינוי והשיכון
49	מלאי
49	הון מניות וקרן שמורה של בנק ישראל
50	חובות המדינה
51	מילואות פנים
54	מילואות חוץ
56	חשבונות מקבילים
57	ערבויות המדינה

משרד האוצר

- 63 רכישה של מניות חברת פז נכסים
67 הביקורת הפנימית במשרדי הממשלה
72 הפיקוח המרכזי על עיבוד נתונים אלקטרוני (ענ"א)
ממצאי מעקב, עמ' 835

אגף החשב הכללי

- 75 ניהול ענייני ביטוח הצמדה
88 אישור הסדרי ביטוח הצמדה
91 כיסוי הפסדי חברת ור"ד
95 ביטוח עובדי מדינה ארעיים
97 הפיקוח על ניהול המלאי הממשלתי

אגף שוק החוץ, החסכון והביטוח

- 102 פיקוח על קופות גמל

מינהל הכנסות המדינה

- 118 הרחבת רשת הנישומים בענף היהלומים
123 שומות לחקלאים
130 מס מעסיקים מחברות תעופה זרות
132 מחסנים רשויים
140 קביעת ערך לצורכי מכס — הוצאות לטובת הספק
ממצאי מעקב, עמ' 838

נציבות שירות המדינה

- 143 היחידה לתקינה וסיווג משרות
ממצאי מעקב, עמ' 842

פרק שני — משרדי הממשלה

משרד האנרגיה והתשתית

- 147 מקורות אנרגיה חילופיים — פרויקט בריכת השמש
154 מערך הכוח (חשמל) לשעת-חירום

משרד הבינוי והשיכון

158	רטיבות במבני מגורים
164	מסירת מבנים לחברות מאכלסות
168	יישוב הבדואים בנגב
178	פעולות איכלוס — טיפול בבקשות חריגות ובערעורים
182	ביצוע עבודות תחזוקה בדירות עמידר
187	אגף המדידות — מינהל וכספים
	ממצאי מעקב, עמ' 844

משרד הבריאות

192	בית החולים רוטשילד, חיפה
196	הקמת אגף בבית החולים רוטשילד
200	תמיכות בארגונים רפואיים
204	התחשבות עם קופת החולים לעובדים לאומיים
206	לשכת המדען הראשי
208	סדרי רכישה של קוצבי לב-ורישום
211	הקן לרכישת מכשירי כליה מלאכותית לטיפול ביתי
	ממצאי מעקב, עמ' 849

המשרד לענייני דתות

217	תמיכות במוסדות להשכלה תורנית
224	טיפול בכספי צדקה
225	טיפול בספרי תורה

משרד החוץ

229	שגרירות ישראל בבון
234	המחלקה לקשרי תרבות ומדע
238	המחלקה הקונסולרית
240	משכורות חוץ לארץ

משרד החינוך והתרבות

244	החינוך הבלתי פורמאלי בבתי ספר על-יסודיים
255	בתי ספר מקיפים מוחזקים
262	קרנות לחינוך משלים של החינוך העצמאי
265	תמיכה במוסדות על-יסודיים לבנות חרדיות
267	הפקת תכנית טלוויזיה בנושא יהדות
272	האגודה לקידום החינוך
278	הכנת משכורות מורים במחשב
	ממצאי מעקב, עמ' 850

משרד החקלאות

284	פיקוח ווטרינרי
293	סחר בעופות קפואים ותמיכה במחירים
299	האגף לשימור קרקע וניקוז
303	תכנון יצוא פרחים והבטחת איכותם
307	המועצה לייצור ולשיווק של אגוזי אדמה
	ממצאי מעקב, עמ' 853

נציבות המים

317	איכות מי הכנרת והמוביל הארצי
321	תשלום מיוחד בגין כמויות מים חורגות

מינהל מקרקעי ישראל

326	גביית דמי חכירה שנתיים ודמי הסכמה
331	הקצאת קרקעות לחברות להקמת בנייני מגורים
335	הפקעת קרקע באיזור קרני חיטין
339	העברת זכויות במגרש
342	הקצאת מגרשים לבנייה עצמית
343	המינהל והאזור

משרד המשפטים

- 348 אגף שומת מקרקעין
351 הסדר מקרקעין
354 מערכות ממוחשבות לרישום מקרקעין
356 רשם הפטנטים, מדגמים וסימני מסחר
361 בתי הדין לעבודה
365 מערכת בתי המשפט — ענייני כספים
ממצאי מעקב, עמ' 858

משרד העבודה והרווחה

- 367 הסמכה ורישום של הנדסאים וטכנאים
371 המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית
377 שיקום סוציאלי
ממצאי מעקב, עמ' 862

שירות התעסוקה

- 382 לשכת התעסוקה לימאים

משרד הפנים

- 387 הבחירות לכנסת העשירית
393 הפיקוח על מקומות רחצה
397 פעולות מועצה אזורית גולן
ממצאי מעקב, עמ' 864

משטרת ישראל

- 404 ארגונה מחדש של משטרת ישראל
411 מערך התביעות של משטרת ישראל
417 ארגון משמר הגבול והפעלתו
420 הטיפול בעבריינות נוער
425 המחלקה לבינוי ונכסים
ממצאי מעקב, עמ' 870

המשרד לקליטת העלייה

432 המרכז לקליטה במדע — סיוע לקבוצות מחקר

משרד התחבורה

438 פעולות למניעת תאונות דרכים

452 המחלקה לקציני בטיחות בתעבורה

455 רישוי מוניות והפיקוח על הפעלתן

459 תמיכות במחירי טיסות פנים-ארציות

462 החזר הוצאות הובלה יבשתית לאילת וממנה

ממצאי מעקב, עמ' 875

רכבת ישראל

465 הפקעת קרקעות

משרד התיירות

469 הקמת משרד התיירות

472 הקמת מלון בירושלים

משרד התעשייה והמסחר

477 מינהל הסחר הממשלתי — רכישת גרעינים

487 תמיכות ללחם

492 סיוע מיוחד למפעל תעשייתי

498 סיוע ליצואנים בפעולות לקידום היצוא

505 קריות לתעשיות עתירות מדע

511 פעולות המשרד בתחום התקינה

516 רכישות מכון היצוא

ממצאי מעקב, עמ' 878

משרד התקשורת

520	מערכות טלוויזיה בכבילים
525	הפעלת בית המיון המרכזי
530	התקנת מרכזות טלפון ניידות
534	מניעת דליקות
	ממצאי מעקב, עמ' 884

פרק שלישי — מערכת הביטחון

משרד הביטחון

542	תקציב הביטחון לשנת הכספים 1980 וביצועו
556	משלחת הרכש בנין יורק
567	התקשרויות עם מפעלי תעשייה
573	הקמת בית מלאכה לעבודות אחזקה
576	רכישות שונות
580	עסקאות באמצעות סוכני יבוא
584	הזמנות על ידי מערכת תובלה פנים ארצית
588	פעולות ההוצאה לאור
593	מכירת טובין
596	מכירת עודפי ציוד צבאי
597	הרשות העליונה לשעת חירום במערכת הביטחון
603	ממצאי מעקב

צבא הגנה לישראל

607	מרכז שריון בבסיס אימונים
613	אוגדת מילואים
618	אוגדת מילואים מרחבית
624	מרכז קשר
625	ביטחון שוטף בנפה של המימשל הצבאי

629	יחידת מודיעין פיקודית
630	תפעול ואחזקה של טנק המרכבה בדרג השדה
641	שיקום והסבה של טנקים
647	אגד נ. מ.
651	בסיס של חיל הים
654	יחידות בינוי בחיל האוויר
660	הכשרת נהגים
664	מערך הדפוס בצה"ל
670	הקניית השכלה אקדמית
676	מיתקן אימוני הג"א
677	עדכון פרופיל רפואי
679	הלוואות למשרתי הקבע
682	ממצאי מעקב

ביטחון פנים

702	אבטחת הציבור מפני פעילות עוינת
-----	--------------------------------

המינהל האזרחי ביהודה ושומרון

703	מעבר נוסעים במסופי הירדן
706	פעולות קמ"ט סעד
708	פעולות המועצות האזוריות
716	ממצאי מעקב

התעשייה הצבאית

719	דין וחשבון כספי לשנת הכספים 1980
-----	----------------------------------

האגודה למען החייל בישראל

726	התקשרויות עם ספקי טובין ושירותים
729	מרכזי נופש והשכלה לחיילים
733	ממצאי מעקב

737 שירות ביטחון כללי

737 המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים

פרק רביעי — מוסדות המדינה

בנק ישראל

741 ניהול המסלקה הבין בנקאית

ממצאי מעקב, עמ' 891

המוסד לביטוח לאומי

754 דינים וחשבונות כספיים לשנת הכספים 1980

769 ענף ביטוח שירות מילואים

776 ענף נפגעי עבודה — מענק במקום קיצבת נכות

782 ענף נכות כללית — שירותים מיוחדים לנכים

רשות הנמלים

786 תקציב הרשות

795 הקמת מסוף מכולות והארכת שובר הגלים בנמל חיפה

803 מליאת רשות הנמלים וועדותיה

ממצאי מעקב, עמ' 894

רשות שדות התעופה

807 מעבר נוסעים במסוף נאות סיני

809 משק הרכב

ממצאי מעקב, עמ' 896

רשות השידור

812 הפקה עצמית של תכניות בטלוויזיה

817 היערכות רשות השידור לשעת חירום

825 העסקת עובדים בשעות נוספות

835 פרק חמישי — ממצאי מעקב

פרק שישי — הרשויות המקומיות

- 901 ביקורת המדינה ברשויות מקומיות
- 901 ממצאים מפעולות ביקורת המדינה ברשויות המקומיות
- 907 ניהול משק המים ברשויות מקומיות
- 922 ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה לרשויות המקומיות
- 929 צימצום כוח אדם ברשויות מקומיות

פרק שביעי — איגודים

- 937 ביקורת המדינה באיגודים
- 937 ממצאים בעלי משמעות עקרונית בדו"חות על איגודים

- 945 סיכומיה והצעותיה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה
- 954 ביצוע הצעותיה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה

- 955 חוק מבקר המדינה, התשי"ח — 1958 (נוסח משולב)

פעולות מבקר המדינה ומשרדו
בתקופת הדין וחשבון

פעולות מבקר המדינה ומשרדו בתקופת הדין וחשבון מס' 32

דין וחשבון זה מסכם את פעולות מבקר המדינה ומשרדו בשנת 1981 ואף ביקורת החשבונות של משרדי הממשלה ומוסדות המדינה ומפעליה לשנת הכספים 1980. מבקר המדינה המציא דו"ח שנתי זה לשר הכלכלה והתיאום הבינמשרדי * ביום 23.3.82. ** מועד הנחת הדו"ח על שולחן הכנסת הוא בתום שנים עשר שבועות, התקופה הנקובה בסעיף 16 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 (נוסח משולב).

מבקר המדינה

תקופת כהונתו הרביעית של מבקר המדינה השני, ד"ר יצחק נבנצל, שכינה בתפקיד מאז 11.12.61, תמה ביום 10.12.81. על פי המלצתה של ועדת הכנסת מינה נשיא המדינה ביום 8.1.82 את עו"ד יצחק טוניק להיות מבקר המדינה. עו"ד טוניק מסר, לפי החוק, בפני נשיא המדינה את הצהרת האמונים ביום 14.1.82.

ביקורת המדינה בכנסת

הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת מקיימת את הקשר של הכנסת עם מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור. מבקר המדינה משתתף בישיבות הוועדה. נציגי הגופים המבוקרים מופיעים בפני הוועדה, בעת שהיא דנה בפעולותיהם שבהן נערכה ביקורת.

1. ביום 12.5.81 התחילה הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת את דיוניה בדו"ח השנתי 31 של מבקר המדינה. בתקופת מאי 1981 עד מארס 1982 — אשר בה התחלפו מבקרי המדינה ועו"ד י. טוניק בא במקום ד"ר י. נבנצל — דנה הוועדה ב־16 נושאים מאותו דו"ח הכנסת ביום 18.4.82 היא הגיחה את סיכומיה והצעותיה לדו"ח השנתי 31 על שולחן הכנסת ***. הסיכומים וההצעות מובאים כנספת לדין וחשבון זה.

2. הדו"ח השנתי 10 של נציב תלונות הציבור הונח על שולחן הכנסת ביום 2.11.81. ועדת משנה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת החלה לדון בדו"חות השנתיים 9 ו־10 של נציב תלונות הציבור במארס 1982.

3. לפי סעיף 21 לחוק מבקר המדינה על מבקר המדינה להכין חוות דעת בכל עניין שבתחום תפקידיו, אם יתבקש לכך על ידי הכנסת, על ידי הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת, או הממשלה. בתקופה הנסקרת הגיש מבקר המדינה חוות דעת על פי בקשת הוועדה לענייני ביקורת המדינה כלהלן:

א. ביום 16.2.81 הגיש מבקר המדינה חוות דעת בעניין "הצעות בדבר נוהל למתן תמיכות על ידי משרדי ממשלה", וביום 25.2.81 — חוות דעת בעניין "הצעות בדבר נוהל למתן תמיכות על ידי רשויות מקומיות". הוועדה אימצה את חוות הדעת, וסיכומיה והצעותיה בדבר נוהל למתן תמיכות על ידי משרדי הממשלה ועל ידי רשויות מקומיות הונחו על שולחן הכנסת ב־3.3.81 שאישרה אותן ביום 30.3.81. מאז מתנהלים דיונים בדרגים שונים בעניין הדרכים להפעלתן של ההמלצות.

ב. ביום 25.6.81 המציא מבקר המדינה חוות דעת בעניין "תנאי פרישה של עובדי מדינה בכירים". בנובמבר 1981 התקיים דיון בעניין חוות הדעת בוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת.

ג. ביום 29.6.81 המציא מבקר המדינה חוות דעת בעניין "סיום כהונתו של מנכ"ל מספנות ישראל". הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת דנה בחוות הדעת בחודשים דצמבר 1981 ופברואר 1982.

ד. ביום 19.7.81 המציא מבקר המדינה חוות דעת בעניין "היחסים בין שר ממונה לבין עובדי המדינה הבכירים של משרדו לגבי האחריות לביצוע המקצועי של תפקידי המשרד".

* ביום 22.11.81 החליטה הממשלה — לפי סעיף 30 לחוק־יסוד: הממשלה — להעביר לשר הכלכלה והתיאום הבינמשרדי את הסמכויות והתפקידים של שר האוצר, לפי סעיפים 14, 15, 16, 20 ו־27 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 (נוסח משולב).

** חוק מבקר המדינה (הוראת שעה מס' 2), התשמ"ב-1982, שהתקבל בכנסת ביום 10.2.82, איפשר למבקר המדינה הנכנס להגיש את הדין וחשבון עד 31.3.82.

*** המועדים לקיום דיוניה של הוועדה בדו"ח השנתי 31 ולהנחת סיכומיה והצעותיה על שולחן הכנסת, הוארכו על פי חוק מבקר המדינה (הוראת שעה), התשמ"ב-1981, שהתקבל בכנסת ביום 16.12.81.

4. באוקטובר 1981 המציא מבקר המדינה לוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת קובץ דו"חות על הביקורת באיגודים: "אגד", אגודה שיתופית לתחבורה בישראל בע"מ; אגרוסקופ, חברה לייצוא חקלאי בע"מ; אל-על, נתיבי אוויר לישראל בע"מ; בנק לפיתוח התעשייה בישראל בע"מ; חברת ההשקעות לפיתוח התעשייה בישראל בע"מ; בתי זיקוק לגז בע"מ; חברת הנדסת התפלה לישראל (תהליך ורחין) בע"מ; החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ; המוסד לבטיחות ולגיהות; מפעל הפיס; מפעלי ים המלח בע"מ; מקורות, בינוי ופיתוח בע"מ; התעשייה האווירית לישראל בע"מ. הקובץ כולל גם את הוות הדעת של מבקר המדינה בנושא סיום כהונתו של מנכ"ל מספנות ישראל (ראה לעיל).

בנובמבר 1981 דנה הוועדה באחד הדו"חות — על חברת "אל-על" — והחל במארכ 1982 המשיכה ועדת משנה של הוועדה לדון בדו"חות השונים שבקובץ.

משרד מבקר המדינה

1. משרד מבקר המדינה מבצע את תפקידי הביקורת על ידי ארבע יחידות עיקריות, שכל אחת מהן מופקדת על הביקורת בתחום מוגדר של המינהל הציבורי: (א) משרדי הממשלה ומוסדות המדינה; (ב) מערכת הביטחון; (ג) הרשויות המקומיות; (ד) האיגודים. המשרד הראשי הוא בירושלים, ובו המינהל ויחידות המטה: הייעוץ המשפטי, עריכת כתבי המשרד, ייעוץ לעניינים כלכליים והנדסיים ויחידות התכנון וההדרכה.

הביקורת על משרדי הממשלה מתנהלת ברובה בירושלים; הביקורת על מערכת הביטחון ועל רוב הרשויות המקומיות מתנהלת בתל-אביב; הביקורת על הרשויות המקומיות שבצפון הארץ מתנהלת בחיפה; ביקורת האיגודים מתנהלת בשלוש הערים הגדולות.

2. לפי סעיף 24 לחוק מבקר המדינה נקבע תקציב המשרד על ידי ועדת הכספים של הכנסת על פי הצעת מבקר המדינה. הוא מתפרסם יחד עם תקציב המדינה. תקציב המשרד לשנת הכספים 1981, היה 121 מיליון שקלים.

בהתאם לסעיף 25 לחוק מבקר המדינה מגיש מבקר המדינה, אחר תום שנת הכספים, את הדו"ח הכספי של משרד מבקר המדינה לאישור הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת. לפי הדו"ח הכספי לשנת 1980, שהוועדה אישרה אותו ב-17.11.81, הסתכמה הוצאת המשרד למעשה באותה שנה ב-52.3 מיליון שקלים. מצבת העובדים לסוף שנת 1981 עמדה על 522 עובדים לרבות 8 עובדים ארעיים.

פעולות הביקורת

1. לפי סעיף 15 (א) לחוק מבקר המדינה מפורטים בדו"ח שנתי זה הגופים, שבוקרו בתקופת הדו"ח ויחידותיהם העיקריות. גם בשנה הנסקרת כללה הביקורת בדיקות מעקב אחר תיקון ליקויים, שנמסר עליהם בדו"חות שנתיים קודמים, וממצאי המעקב העיקריים מופיעים בדו"ח שנתי זה. בדצמבר 1981 הגיש שר האוצר דין וחשבון על ביצוע המלצות הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת לדו"ח השנתי 30 של מבקר המדינה.

2. בתקופה 13.2.81 עד 23.3.82 נערכו פעולות ביקורת ב-103 מבין 210 הרשויות המקומיות שבמדינה. נערכה ביקורת גם באחד מאיגודי הערים לכבאות, בחמש ועדות מקומיות לתכנון ולבנייה, בשלוש חברות, שרשויות מקומיות משתתפות בהנהלתן ובחמש מועצות דתיות. רשימה של דו"חות על הביקורת ברשויות מקומיות שניתנו במשך השנה, וכן ממצאים עקרוניים שהועלו בביקורת ברשויות המקומיות מובאים בדו"ח זה בפרק על הרשויות המקומיות. בדיקות שהקיפו פעולות בתחום מוגדר בכמה רשויות מקומיות, נערכו בשלושה נושאים: ניהול משק המים ברשויות מקומיות; ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה לרשויות המקומיות; צמצום כוח אדם ברשויות מקומיות (ראה בדו"ח זה בפרק על הרשויות המקומיות).

3. בשנה הנסקרת נערכה ביקורת ב-70 איגודים. רשימה של האיגודים, אשר ממצאי הביקורת לגביהם נכללים בדו"ח זה, ושדו"חות ביקורת עליהם הוצאו בתקופה 13.2.80 עד 23.3.82, וכן סיכומים על פעולות ביקורת באיגודים וכן ממצאים עקרוניים שהועלו בביקורת באיגודים, ניתנים בדו"ח זה בפרק על האיגודים.

4. בשנה הנסקרת החליט מבקר המדינה להפעיל את ביקורתו על המועצה הדתית גני תקווה ועל המועצה הדתית שדרות.

ביקורת לפי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973

בחודשים אוקטובר עד דצמבר 1981 ערך משרד מבקר המדינה, על פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973, ביקורת על חשבונותיהן של 10 סיעות לתקופת הבחירות לכנסת העשירית, ושל 11 סיעות לתקופה 1.6.80 עד 31.7.81. תפקידו של מבקר המדינה לפי חוק זה הוא לבדוק, אם הסיעות שמרו על האיסור בדבר קבלת תרומות מתאגידים בארץ, אם הוצאותיהן לא חרגו מתקרת ההוצאות שנקבעה בחוק, ואם ניהלו את חשבונותיהן בהתאם להנחיות, שהוציא מבקר המדינה לעניין זה. מבקר המדינה, עו"ד י. טוניק, מסר ליושב ראש הכנסת ביום 15.3.82 דין וחשבון על תוצאות הביקורת.

ביום 3.3.82 נתקבל בכנסת, על פי הצעת חוק פרטית, חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 5), התשמ"ב-1982. כמה מהוראות החוק שניתקבלו במסגרת תיקון זה מתבססות על הצעות, שהציע בשעתו משרד מבקר המדינה. אולם תיקון זה כלל גם הוראות אחרות, בתחולה רטוראקטיבית, שהעלו מחד גיסא באופן ניכר את תיקרת ההוצאות, שחלה בעת מערכת הבחירות לכנסת העשירית, והקטינו מאידך את הסנקציות על סיעות שחרגו מהתיקרה.

בהגישו את הדין וחשבון האמור הצביע מבקר המדינה על כך, כיוון שעיקר הביקורת של מבקר המדינה לפי חוק מימון מפלגות מתמקדת בקביעה אם הסיעות עמדו בתקרת הוצאות ידועה וקבועה בעת הוצאתן, הרי שהעלאת תקרה זו בדיעבד, וצמצום הסנקציות במקרה של חריגה, מרוקנים מתוכנן את ההגבלה, שהחוק הטיל ואת הביקורת על כך. מבקר המדינה הדגיש, שתקיקה רטוראקטיבית, כמו במקרה הזה, לא זו בלבד שהיא שוללת מהחוק את כוחו המרתיע, אלא גם מבטלת את עצם תכליתו; היא אף ניתקה את החוק מבסיסו המוסרי והשאיפה לו תוקף פורמאלי בלבד.

שיתוף פעולה בין-לאומי

משרד מבקר המדינה ממשיך להשתתף בפעילותן של מספר התאגדויות מקצועיות בין-לאומיות:

הארגון הבין-לאומי של מוסדות ביקורת עליונים

מבקר המדינה התבקש להגיש מצע לדיון בנושא "טכניקות ביקורת יעילות", במסגרת ההכנות לקראת הקונגרס הבינלאומי ה-11 של מוסדות ביקורת עליונים, שיתקיים במגליה, שבפיליפינים, באפריל 1983. משרד מבקר המדינה תורם כבעבר חומר מקצועי לכתב העת הבין-לאומי לביקורת המדינה, היוצא לאור בחסות הארגון הבין-לאומי.

הארגון האסיאתי של מוסדות ביקורת עליונים

ארגון זה הוקם בשנת 1978, ומשרד מבקר המדינה התקבל כחבר בו בשנת 1980. נציג מבקר המדינה של ישראל השתתף בכנס הכללי השני של הארגון, שהתקיים בסיאול, קוריאה, באפריל 1982.

בחודש מאי 1981 אירח משרד מבקר המדינה, למטרת השתלמות, שני עובדים בכירים של משרד מבקר המדינה של תאילנד, בתיאום ובמימון ארגון האומות המאוחדות. בחודשים יוני ויולי 1981 הדריכו שני מנהלים בכירים של משרד מבקר המדינה של ישראל עובדים במשרד מבקר המדינה של הפיליפינים, במסגרת תכנית הפיתוח של ארגון האומות המאוחדות.

הוועדה הבין-לאומית המייעצת של אומבוסדמנים

נציב תלונות הציבור נבחר כחבר הוועדה הבין-לאומית המייעצת של אומבוסדמנים עם כינונה, בעת הוועידה הבין-לאומית השנייה של אומבוסדמנים, שנערכה בירושלים באוקטובר 1980. בינואר 1982 השתתף הנציב היוצא, ד"ר יצחק נבנצל, בישיבות הוועדה, שהתקיימו בסובה, פיג'י. באותו מועד נבחר נציב תלונות הציבור הנכנס, עו"ד יצחק טוניק, כחבר הוועדה.